

от тях, които от десетилетия са част от работническата класа на страната или традиционно се занимават със земеделие и скотовъдство. Проблемът е, че в повечето случаи околното население отказва да приеме тази декларирана нова идентичност и продължава да се отнася към тях като към цигани. Преминаването към друга, по-престижна група, става по-лесно в индивидуален и семеен план, а не групово.

Същевременно, през последните години станахме свидетели и на друг - обнадеждаващ - процес: завръщане на част от ромската интелигенция в общността ѝ, както и активното ѝ включване в обществения и културен живот на страната. От 1995 г. ромите разполагат с няколко десетки свои представители в местните органи на властта. Техните възможности за сериозни промени в подхода към решаването на ромските проблеми не са големи, но самото им присъствие в органите на властта и опитите им да привличат вниманието на местната общност към участието на циганите безспорно трябва да се оценят положително.

След 1989 г. бяха създадени десетки ромски организации (включително и близо дузина женски), поставящи си за цел съхранението и развитието на ромската култура, защитата правата на циганите, както и на социалните и икономическите им интереси.

Засили се интересът на ромската интелигенция към културата на собствената ѝ общност. Появиха се техни интересни изследвания на ромския фолклор, на традиционните ромски ценности и обичаи, на ромската история, на приноса на ромската култура в българското културно наследство. Най-значими са изследванията на Йосиф Нунев, издал първата сбирка от ромски приказки и легенди у нас, публикувал серия от статии върху ромската култура и ценности. Интересни са изследванията на културата на различни ромски групи на Васил Чапразов, Мануш Романов, Лилия Ковачева, Радка Кръстева, Демир Алиев, Христо Кючуков и др.

Засили се стремежът на майсторите занаятчии да запознаят широката публика със своите занаяти и умения. Фондация "Рома", Обединеният ромски съюз, Конфедерацията на ромите в България и други организации правят по различни поводи експозиции с произведения на циганите занаятчии в много градове на страната. Процъфтява майсторството на ромите-музиканти. В страната са създадени много ци-